

2hh 9.439 Bp. -ről in komoly Dp tölésére

A budavári miliőben felnövő Thallóczy Lajos (1857—1916) korán, alig 16 évesen kezd irodalmi működését. Még egyetemi hallgató, amikor már (1877-től) az Országos Levéltár tisztviselője, 8 év múlva pedig a közös pénzügyminisztérium levéltárának igazgatója Bécsben. Pályája gyorsan ível felfelé; kevés magyar hivatalnokember jutott el olyan magas polcra abban a korban, mint ő.

Budapesttel soha nem szakította meg kapcsolatát. Hivatalánál fogva is — a közös pénzügyminisztérium levéltárának igazgatása mellett a bosnyák-hercegovinai osztály egyik főnöke — sokat kellett Budapesten tartózkodnia. Bécsbe igyekvő magyarok is sűrűn keresték fel ügyes-bajos dolgaikkal, kérték segítségét; a Bécsben hosszabb ideig tartózkodó ösztöndíjas művészek, kutató-történészek pedig ottthont találtak nála.

Thallóczy közben bejárta egész Európát, de élete végéig érdeklődésének középpontjában állt Budapest. „Az utazásnak sok haszna van, — írja egy helyütt, idézve régi, levéltárbeli kollégájának szavait — valamint az ildomos gazda az ő négy lábú jószágát is kifogja a járomból s kicsapja a mezőre, azonkép a státus (állam) is tartozik megjelöltetni az ő kétlábú masinát, hogy újult erővel vontassák tovább a hajót. De messzire kell menni s feledni a mindennapi munkát...” Thallóczy szinte naponta készített feljegyzéseket — naplót. Néhol nagyon vázlatosan, szinte csak emlékeztető szavakkal; máskor meg leírásai költői szárnyalásúak.

Fővárosunkról 1890-ben ír először: „Öt év óta csak olvastam egyes dolgokról, most újra felfrissítém egyfelől a gyermekkori emlékeket, másfelől tapasztalhattam az új intézmények nagyszerű voltát. A belforgalom a helyi érdekű vasutak s a villamos vasút által megtízszereződött, a város periferiája küljebb tolódott. Az Andrassy út elsőrangú európai városbeli élénkségeivel hat, míg a Nagykörút, mely épülő-félben van, az új nagyváros lüktetését tárja elénk. Sok épület, elevátor, közraktárak, gyárak, malmok működnek, s a Kelet felől jövő idegen csakugyan Budapesten láthat nagy európai várost először. A nyugati pedig ugyancsak tanulhat a leg-szélsőbb centrum sok minden mintaintézményéből. Bizonyos optimizmus vesz erőt az emberen, midőn mindent látja, bizni kezd a nemzet jövőjében, mert a benyomás nem egy súlylyedő, de egy folyton gyarapodó nemzeterő...”

Az 1910-es évek elején a polgármesterek — Báczy István és Vasziljevics János — autót, kocsit küldenek, hogy a főváros nevezetességeit meg-nézhesse.

Thallóczy ilyenkor figyelő szemmel, mindenre kiterjedő érdeklődéssel

utazgat, gyűjti benyomásait. Feljegyzi pl. azt a ritka eseményt, amikor Ferenc József, a király egyszerez Budapestre látogat: „Vasziljevics-csal mentem fel városi autón a Várba. Fél óráig telt, mire a kocsisoron átjutottunk. Lehetett vagy 1500-an a sok királyi teremben, illetőleg az országos helyiségekben... Hiányzott egypár markáns alak. Néhány diplomata hölgy kivételével a hölgykoszorú inkább vastag szalonna-levelekből, mint virágokból állt. A lányok sem voltak valami különösek. Úgy látszik, valami rossz évfolyam járja. Ismerősöm volt elég... A díszruhából is kijutott bőven, de nagyobb része fízléstelen volt. Radványzky Géza magyar zománc-csattos ruhája volt a legszebb. A papok vörös mundérban feszelegtek... Mondhatunk akármit, hogy az efféle világi hiúság, minthogy az is, de a város élénkítésére nagyon hasznos. A szállodák tele vannak, s csak kocsibérből 2500 korona folyt be az este. Bizonyos, hogy király kell ide...”

Több alkalommal — a delegációk budapesti ülésezei alkalmával — kirándulásokat szervez a polgármesterek segítségével az osztrák delegátók részére, hadd ismerjék meg a „testvér”-város értékeit. Mikor az akkor épülő Wekerle-telepet nézik meg, így ír: „A magyar pénzügyminisztérium is panaszkolt, hogy 12 millióért apró lakásokat épített, bekekerülték 36 millióba, mint Lukács László pénzügyminiszter mondotta. És ezt Wekerle-telepnek nevezik... Ezeket akarjuk megnézni az osztrák delegáció 31 tagjával. Ki lesz rendelve 18 automobil, intelligens városi tisztviselőkkel. A kenyérgyárban reggeli, szóval, hogy lássanak valamit...” Másnap így folytatja: „... ötvenen, Baernreither, Clam, szóval a crémeje 17 autóval megindultunk Vasziljevics vezetésével. A kirendelt városi tisztviselők meglehetősen maflák voltak, mert zavar volt az indulásnál. Először megnéztük a Ludovika mellett épült városi kislakásokat, ahol egy szoba 200—230 K évenként, a nagyobb lakások házakat, maximum 300 K-val kiadva.

Onnan Kispestre, Wekerle-falvát megnézni. Ezt az állam csinálta s máris ezer ember lakik benne, 520 tanköteles gyerekkel. Bizony, csinos, ízléssel épült egy falu ez, melyet Wekerle állami telkekre építtetett. 3 1/5 százalékot hoz most a kincstárnak. A lakások tiszták. Az osztrákokat meglepte ez a szociálpolitikai munka... Wekerle-falváról elmentünk a városi kenyérgyárba, melynek legalább az a haszna van, hogy a kenyérrak nem emelkedtek. Ott volt egy jó hideg dejeuné, jó borral és sörrel. Utána a mintatanodába. Olyan tornaterem van ott, hogy a gimnáziumokban sincs külön. Onnan elmentünk a legényotthonba. Megnéztük a Berzencei utcai kislakásokat (4 ház)

„A Vámháztól... tele volt a part vidéki gyümölcsös kofákkal...”

„Egészen szerelmes lettem az én Budapestembe”

Thallóczy Lajos feljegyzéseiből

„Az Andrassy út elsőrangú városbeli élénkségeivel hat...”

(Klősz György felvétele)

s az épülő félben levő népotthont. Budapest rendkívül költséges, így látja az ember, hogyan dobálják a pénzt...” Másnap még hozzáteszi: „... Még mindig a fejemben motoszkál az a tegnapi kirándulás, mennyi pazarlás és svihákság. Eszembe jut, hogy a népotthonban a konyhaszekrényre rá van ütve egy magyar gyár bélyege, s az egyik képviselő megvallootta, hogy azok bizony Heldenheimből valók...”

Egy hónap múlva újra Pesten van, s a lakbérekről ír feljegyzést: „Beszélünk a lakásdrágaságról. Sényi 3300 koronát fizet, ezer koronával emelték a bérét. A telkek ára felment, az ember nem tudja, hol lakják...”

Thallóczy kedvenc budapesti sétája a piacokra, a Vásárcsarnokba vezet. „Ma hűvösebb a levegő — írja egy helyütt — mintha eső készülne... Fél hatkor hajóval a Boráros térre megyek. Bájos lenne ez a vízi utazás, ha ezek a lomha járművek ügyesebben tudnának kikötni. A Vámháztól (ma a Közgazdasági Egyetem épülete) mondhatni majdnem az elevátorig tele volt a part vidéki gyümölcsös kofákkal, kik egyszerre beszélnek. Érdemes volna egyszer közéjük menni, de nem úri ruhában...”

Más alkalommal a budai oldalra hajózik át s ott sétál: „Reggel hajóval a tabáni állomásig. Rác-fürdő-től toronyiránt neki a Gellérthegynek. A Kioszkban fenn reggeliztünk. Fenomenális kilátás, elnézném napestig. Grandiózus panoráma. Igazán szégyenletes, hogy a pesti publikum teljesen elhanyagolja... Innen körül-lépve a Citadellát, a kis Gellérthegyről lementünk a régi tabáni temetőbe, a honvédek sírjához. Valami remek ez a temető. A legkiebbebb panoráma központja. Előtérben a Vár, délre a Gellérthegy, nyugatra a Sas-és Kakuk-hegy, keletre a Sváb-hegy (Széchenyi-hegy) vidéke s a távolban az Alföld. Szébb helyen nem aludhatja álmát volt ember...”

Pár nap múlva írja: „A félhatos hajóval a Tabánba, onnan a Gellérthegy egy másik pontjáról megmásztam a hegyet, majd egy kerülővel vissza a Tabánba. Az utak igazán jó karban vannak, csak épp az emberek hiányoznak. Két porosz családdal találkoztam, meg az útkaparókkal. Határozottan állíthatom, hogy a városi hatóság különb, mint a lakosság. Azok mindent megtesznek, de az emberek csak a lapos kocsmákba járnak. Ha Bécs munkás-polgári, akkor Budapest igazán krehwinkel vagyis ketrec-emebekből áll. A budai Kioszkban megreggeliztem... Azután átmentem a nagy vásárcsarnokba, megnéztem a gyümölcsöt. Mondhatom, hogy pompás és sok, s olcsó is. Valami hatféle cseresznyét kóstoltam és a gyomrom valóságos lekváros bődön lett. Rendkívüli tokhalakat

látam a halpiacon. Valóságos gusztyu végignézni a helyiséget. Ma csak a virágban tapasztaltam, hogy szégyenebb a díszflóra, mint egyébutt...”

Egy nyári este, amikor ismét Budapesten van, ezt írja: „Este Erdélyi Gábor fiakeressel és Szalay László kollégámmal felváltattunk a Rózsadombra... Gábor kocsis persze részeg volt, de isten segítségével mégis felkaptattunk. Ott, ahol most a rózsadombi villák emelkednek, gyermekkoromban járkáltam Wein Manóval szőlőlőpási célzattal, s apró viskókön kívül nem volt ott semmi. Most tele van az egész jobb oldal ékes villákkal és egy quadrát méter ára 78 korona. A kilátás remek, a Hármashatár-hegyről elnézve innen a legszebb Budapest. Egészen szerelmes lettem az én Budapestembe. Olyan ez, mint a szépasszony szép ruhában. Mindene szép, tündéres, csak nem jó viszonyt kezdeni vele, mert a ruha alatt sok a féreg...”

1911 őszén ezt jegyzi fel: „Ma reggel... a Mária Terézia téri fővárosi iskolához hajtattam, amely a magam gyermekpszichológiai és pedagógiai berendezésével, továbbképzési tanfolyamaival tényleg rendkívül tanulságos. Lehet Európában ilyen modern intézet, de ennél modernebb egy sincs... Aztán a felső kereskedelmi leányiskolába, amely elhagyott épület, ahol a német nyelvet is oktatják mechanikus tanítási móddal, de rendkívüli leányanyaga szép. Nem csodálom, hogy a tanárok elfelejtik néha a pedagógiát...”

„Elmentem a Bartók Géza vezette Eötvös-kollégium új épületébe, amely a Gellérthegy oldalán, a Ménesi úton van. Alprá Ignác tervei szerint készült, a berendezés praktikus, de látszik, hogy a tervet megváltoztatták és igen sokat akartak egy kis helyen összeszorítani. Nem tette rám azt a benyomást, amelyet én magam gondoltam. Csak a tornaterem szép, dehát a hely fekvése és a levegő sok mindent pótol. Annyi bizonyos, hogy a mi időnkbeli tanárjelölteknek ily jó dolguk nem volt... A könyvtárról bőven van gondoskodva. Ott őrzik különben Eötvös József könyvtárát is, amelyet Eötvös Loránd adott az intézetnek...” Azután így folytatja: „Ahatattam a Szent Imre kollégiumba. 220 növendék van benne, csupa katolikus dzsentri fiú és szegényebb sorsú ember fia is. A jobb módúak külön szobában laknak és 1200 koronát fizetnek, akik kettesével laknak, 1000 koronát. Megismerkedtem a praefektussal, aki a Pázmáneumban (Bécsben) tanult, de a nevét elfelejtettem. Igen jóképű, erős hazafiságú ember, akivel nyíltan beszélgettünk. Szórol-szóra ezeket mondta: „Ez a magyar ifjúság a jövő Magyarország képe. A dzsentri fiúk nem tanulnak egyáltalában, csak lumpol-

nak, amennyire a szabályok értelmében tehetik... Aki tanul közöttük, az stréber. Valahogy leteszik a vizsgákat protekcióval és minthogy nálunk alispán, hivatalnok protekcióval lehet, ezekre a pályákra utaznak. Csak a szegényebb sorsú tanuló; hogy ennek az országnak — legalább ebben a rétegben — el kell pusztulnia, matematikai pontossággal, az bizonyos... Testi erejüket illetőleg elég jók, de lelkiileg semmire sem valók. Tartanak német, francia, angol tanítót, de idegen nyelvet csak tízen tanulnak.

Megnéztem magát az intézetet is. Hát bizony itt az ún. stúdium- és vívóterem nem sokat ér. A szobák elég tiszták, csakhogy sok van törvüzva. A praefektus különben mondta, hogy a magyar fiatalság piszkos és az a baja, hogy mindent rombol, akár csak a tatár. Fegyelmezni nagyon nehezen lehet őket. Van zenegyüttesük, de próbára nem jár el senki, még ha meg is kérik őket. Azonban a gyűléseken paragrafusokon vitatkoznak, akár csak az országgyűlésen... A cselédséget jól tartják, láttam a konyhát és az étkező termet, ez a legszebb, a koszt jó... A pap nagyon tetszett nekem, de nem szeretnék a helyében lenni. Maga a fiatalság elég jó külsejű, de az egészben csak az van, hogy a szobákban keresztet akasztottak és van egy nagy kápolna; az istentisztelet látogatása csak vasárnap kötelező. A kápolnában székek vannak. Pesten is van egy szegényebb internátus, de azt már nem néztem meg. Ami különös, nemi baj ritkán fordul elő. Beszélgettünk a szocialista eszmékről és mind a ketten egyetértettünk abban, hogy nem csoda, ha a szegényebb sorsú keresztények a dzsentrí költsége miatt irigykednek és szociálistáskodnak..."

Az egyetemi ifjúság fizikai állapotáról írja másutt: „Ma megnéztem az osztrák és magyar kultuszminisztérium által protegált egyetemi vívóversenyt az idevalósi egyetem tornatermében. A magyar fiúk tényleg legjobbak a kardvívásban. Persze az olasz vívást, amely inkább gimnasztika, csak újabban hozták be, mert mi ezelőtt 30 évvel a Keresztmasy-féle magyar vívást gyakoroltuk, ma azonban teljesen az olasz vívás módszere van elfogadva, és az az örvendetes, ahogy a mi ifjaink ebben is kitűnnek. Amellett a fiúk magatartása udvarias, szerény és becsületes. Szinte jólesik néha egy kedvező körülményt is konstatálni..."

*

A sokféle hivatalos fogadás közül azt az egyet hadd említettük, amiről Thallóczy ezt a rosszálló feljegyzést készítette: „...frakkban a Hungáriába. A tengerészkeknél ebéd. Adták Dániel Ernő, Rosenbergek Gyula s az albizottság. Jelen volt a három közös miniszter. A menü fenséges volt, ez egyszer a Hungária kitétt magáért.

Könnyű és jó volt minden, a borok is jók, de azért mégis fáj a fejem... A pezsgő a szó szoros értelmében folyt. Vojnits István azt az ostoba bácskai szokást hozta be, hogy vízes-poharat megtöltenek pezsgővel s köszöntik az emberre s azután az tartozik visszaköszönteni s továbbadni s egy pohárból isznak. Köszönöm én ezt az ó-germán disznóságot. Még szájfájást kap az ember..."

A főváros „fény és árnyék” jelenségei is tollára kerülnek olykor: „Elmegyek reggel a Gerbeaudhoz. Szép, ízléses öltözötű lányok százakért vásárolják a cukrot. Tegnap este meg három éhes mezőtúri kőműveslegény nézte irigyen a hentesboltot, mondván: „Őznek”. Adtam nekik egy koronát, nem akarták elfogadni. De amikor rájuk erőltettem, rohantak be a boltba... Ide jutottunk nagyjából..."

Ha huzamosabb ideig Budapesten van, nagyobb kirándulásokat is tesz. Mindenütt történeti vagy gyermekkori emlékeket keres; megnézi a Váci úti, újpesti új gyárakat; s megállapítja, hogy „munkásságunk létszáma rohamosan nő, nem csoda, ha érdeklődik a szocialista tanok iránt”. „Az új hídon (az újpesti vasúti hídon) át a Szunyog-szigetre. Csibészek paradicsoma. Pedig igazán buja növényzetű hely. Most kezdik építeni. Izmos kubikusok dolgoznak a töltéseknél. Érdekes egy nép, munkás csongrádiak. Mennyi erő lakik ebben a csongrádi fajban. A kuli szívóssága s a maga baját mégis önállóan intéző nép ez. Sajnálom, hogy nem érek rá velük foglalkozni. Aztán átmentünk a Filatorai gáton a légszuszgyárhoz, ahol erősen dolgoznak ugyancsak ezek a csongrádi kulik. Benéztünk Aquincumba. Az aquincumi vendéglőben reggeliztünk: sonkát, éktelen teát és tojást. A csibék s a malacok voltak társaink. Innen szunyogcsipte combokkal, rekkenő melegben be a városba; megnéztük a Flórián teret, Vörösvári utat s bevonultunk a Margit-hídra. Óbuda is nagyot haladt. A hegyek felé lehetne cottageket építeni. A Szentendrei úton az ottani csibésznépnek olyan muzeális iskolát építettek, hogy kár ezért a luxussá. Ezen a pénzen négy iskolát is lehetett vón életbe léptetni..."

*

Újabb kirándulásáról számol be a következőkben: „...Óbudára hajtattam a kiscelli hegyre. Ezen a hegyen állott Nagy Lajos király anyjának a palotája, a középkorban ott templom volt s a XVIII. században kamarális épület, majd katonai kórház és legutóbb katonai ruhatar lett belőle. Óriási épület, amelynek falai még vagy száz esztendő elbírnak. A katonai kincstár kínálta ezt az épületet, s a főváros boldogjából nem vette meg. Most egy Schmidt nevű bútorasztalító kerítette magához ezt az

Tabáni házak a Gellérthegy lejtőjén

A Wekerle-telep egyik első utcácskéje

igazán kórháznak való, egészséges nagy telket az épülettel együtt 75 000 Koronáért. A kápolnának középkori kapitáljait és egyéb régiségeit kirakták a ház elé és Kuczinszky uram nem szállította be Aquincumba. Most az eső veri. Ez a hely nekem kedvenc kiránduló-helyem volt és megélveztem a régi emlékeket is. Onnan elmentünk a Viktória téglagyárba, ahol állítólag Fehéregyháza állott. Itt legutóbb római sarcofagokat találtak. Ezeket megnéztem, de jobb tetszett néhány faros nógrádi palóc menyecske és leány, akiknek oly lábikráik voltak, hogy gyönyörűség volt nézni, amint százcánú szoknyaikban riszálva végigmentek. Majd megálltunk annál a halomnál, ahova a fehéregyházi templomot teszik. Csak úgy találomra teszik oda, mert onnan szép kilátás nyílik. Titulus aedificandi (indok az építkezésre). Vasziljevics kirendelte az óbudai lovas kézbesítőt, aki a külteleken lóháton jár. Sarkantyús csizmában és díszben beállított s felült a sofőr mellé... Itt azután

előhívtattuk a városi erdőőrt, egy Németh nevű baracska születésű bibliás embert. Gyiloklesőjét felkötötte és velünk jött. Jól megtermett ember, aki mindenről tud felvilágosítást adni, még olyanról is, amit nem tud. De az erdőt ismeri és sokat olvasott. A Hármashatár-hegy alja fiatal lomberdő, de rendkívül jó útja van. Kb fél óráig lépkedtünk, azután a tisztásra érkezünk, majd a hegynek észak felé nekivágyva egy bozótos erdőn keresztül haladtunk a csupasz tető felé. Itt már út volt és bizony nehezen esett az eső. De végre felértünk a remek kilátás, az egész vörösvári és pilisszántói völgy terület el előttünk. Fenséges panorama nyílik Somlyóra, Hidegkútra, Máriaremetére és a János-hegyre. Azt az ötnegyedórás mászást megérdemelte a dolog. Hosszabb emelkedés után leballagtunk és fél 11 óra után odaértünk az erdőőri lakhoz. Németh uram megmutatta az ő fogoly-tenyészetét. T. i. a mezőn levő árván hagyott fogolytojásokat összeszedi és

ebédelni. 12 órakor értünk oda, Schüllernél ebédtünk, ahol a szó szoros értelmében kitűnően ettünk s egy egész rántottcsirkéért csak két koronát fizettünk. Fél kettőkor rekkenő melegben felhajtottunk a Szép Juhásznehöz, ahol megnéztük Budapest legtündéribb látképét, amelynél ideálisabbat elképzelni sem lehet. Majd felhajtattunk a János-hegyre, amelynek tetejére már azután gyalog mentünk és meghágtuk az Erzsébet kilátót. Az épület kerek torony, amelynek legfelsőbb platójára 130 lépcső vezet. Noha forró melegség volt és Pest felett pára úszott, mégis a feledhetetlen látképek közé tartozik.”

„Öt órakor felpakoltunk és lementvén a Sváb-hegyről a budaörsi országúton a kőerbereki állomásig hajtottunk. Ott előre küldvén az automobilt, a teljesen megcivilizált Kamaraerdőn mentünk fel. Ezelőtt 22 esztendővel laktam ott először egy erdőcsősi lakban, úttalan vidéken és fizettem 10 Forintot egy idényre. Szalmazsákon háltunk és... sajtnál egyéb nem volt. Még a tejet is magunk hoztuk, csak éppen kocsisbort tartott az erdőőr... Felérvén a tetőre, elhajtottunk a nagytetényi platón, ahol ismét a Fejér megyei síkság, Csepel szigete, Batta, Százhalom, Tököl és a Ráczalmási sziget tárult elénk. Ismétlem, hogy gyönyörű nap volt. Csak úgy vibrált a levegő, de egy cseppet sem égetett. A budaörsi parasztok már erősen magyarosodnak. Tényleg a Promontor mondhatni várossá lett, annyi gyár van Promontoron, a régi sváb parasztság teljesen elenyészik. Láttuk tehát Budának két végpontját: Békásmegyert és Promontort.

Negyed hét volt, amikor nekiindultunk és áthajtván az Erzsébet-hídon Mátyásföldre mentünk. Az út odáig majdnem végig makadamizozva van, és úgy hajtottunk, mint az ördög. Egy ízben majdnem bajunk is történt egy szénásszekérrel. Mátyásföld villatelep, ahol egy csomó kisebb tisztviselő, államvasúti, stb. laknak. A telep közepén van egy nagy szálló, előtte pedig egy virágos parkírozott hely. Persze, egy malacbanda húzta a bécsi walzereket, égbekiáltó hamissággal, de mégis jobban, mint a margitszigetiek... Itt is megittattuk embereinket és azután visszahajtottunk a Szigetre, ahova 7 órakor érkezünk. Kiszámítva a kirándulás útvonalát, 89 km-t tettünk részint autón, részint gyalog 13 és fél óra alatt.

Mondhatom, a legtanulságosabb lokális kirándulás volt, amit valaha tettem s csak most van igazi fogalmam az újabb Budapest fejlődéséről. Persze, csak beleláltam, de megéreztem azt, amire sokan, kik közöttünk élnek, soha sem jöttek volna rá. Abszolút nem voltam elfáradva, csak az bántott, hogy a margitszigeti cigány fél tizenegyig húzta.”

Tömörly Márta

Lakásnyomor: az ún. „lepsi-villák”

Tüntetés a háziurak ellen

A kenyérgyárban

aztán költőgéppel kikelteti. Amikor már anyányiak lesznek, visszakereszti őket. Fogott az Állatkertnek egy fiatal menyétet is, de az az éjjel elszökött és a kutyák összetépték. Ez a Németh előbb a János-hegyen volt őr, de mert egyszer egy... úrnak, aki nagyon morcosan támadt rá, hogy merre vezet a legrövidebb út a Zuglignak, azt felelte, hogy ha az ülepén lecsúszik, akkor öt perc alatt ott van; ezért büntetésből ide helyezték, mint ő szellemesen megjegyezte, a Dreyfuss szigetére. Markát megkenvén a jó úrnak, elmentünk Solymárra. Ott a sofőr és a kézbesítő úr felhajtottak egy kriglit, dr. Horváth egy halbszájdert (félmesszely), én meg a Margitszigeti vízzel locsoltam a sok port. Solymár község rendkívül meggazdagodott és nagyon ügyes kofák kerülnek ki közülök. A legjobb cseresznye is itt van a környéken. A férfiak mind tudnak magyarul, az asszonyok is, egy részük. Azután Hidegkútnak és a kovácsi erdőnek fordulva a Hűvösvölgybe mentünk